

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови обласної  
державної адміністрації,  
начальника обласної військової  
адміністрації

15.02.2024 № 71

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ  
з підготовки населення Запорізької області до дій  
у надзвичайних ситуаціях на 2024 рік**

**I. Загальні положення**

1. Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення Запорізької області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2024 рік (далі – Організаційно-методичні вказівки) підготовлено відповідно до статті 39 Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях», наказу Міністерства освіти і науки від 21 листопада 2016 року № 1400 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) Єдиної державної системи цивільного захисту», який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2016 року за № 1623/29753 та наказу Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 03 січня 2024 року № 8 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2024 - 2025 роки», з урахуванням запроваджених заходів правового режиму воєнного стану в Україні.

2. З метою подальшої реалізації вимог Кодексу цивільного захисту України та створення умов для вдосконалення механізму організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, у тому числі військового характеру, пріоритетними напрямками на 2024 рік пропонується вважати:

1) розвиток системи функціонального навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, як фактору забезпечення спроможності територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту до дій в умовах загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій, її функціонування в умовах воєнного стану, зниження людських, матеріальних і фінансових втрат за їх наслідками;

2) координацію та здійснення спільних дій із забезпечення підготовки органів управління та сил цивільного захисту до дій у разі загрози і виникнення надзвичайних ситуацій, в умовах особливого періоду та терористичного акту, шляхом проведення регіональних, місцевих та об'єктових командно-штабних, штабних та спеціальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

3) створення належних умов для розвитку і забезпечення дієвого

функціонування освітньої підсистеми навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту;

4) укріплення потенціалу територіальних громад щодо надання практичних порад населенню та алгоритму дій у надзвичайних ситуаціях військового характеру у зонах з підвищеною небезпекою перебування або в зоні можливого ураження від яких може опинитися місце їх проживання, засвоєння певних знань та вмінь з акцентом на запобігання можливих ризиків та загроз здоров'ю та життю, як необхідної умови безпечного способу життя;

5) поширення у суспільстві основних засад культури безпеки, формування правильної соціальної позиції щодо власної безпеки, мотивації безпечної поведінки в різних сферах життєдіяльності.

3. Організаційно-методичні вказівки рекомендуються для використання керівниками суб'єктів забезпечення цивільного захисту різного рівня, зокрема для організації відповідної роботи посадових осіб органів управління та сил цивільного захисту, а також фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

## **II. Рекомендації структурним підрозділам облдержадміністрації, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям**

1. Керівникам ланок та субланок Запорізької територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі - територіальна підсистема), що утворені районними державними адміністраціями, виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад, військовими адміністраціями населених пунктів (у разі їх утворення) з метою забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб місцевих державних адміністрацій та суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, посадових осіб органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання комунальної власності, а також здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) забезпечувати організацію та проведення заходів з підготовки:

органів управління ланок територіальної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного захисту з урахуванням вимог Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 443 (далі - Порядок підготовки до дій за призначенням), плану основних заходів цивільного захисту області на рік, річних планів ланок територіальної підсистеми з урахуванням запроваджених заходів правового режиму воєнного стану в Україні. Тематику штабних тренувань спрямовувати на відпрацювання алгоритму дій щодо приведення у вищий ступінь готовності та виконання завдань цивільного захисту під час реалізації оборонних заходів та відновлювального періоду;

територіальних і об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту відповідно до вимог Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 липня 2015 року № 469 та Порядку підготовки до дій за призначенням;

територіальних і об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до вимог Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2013 року № 787 та Порядку підготовки до дій за призначенням.

Під час проведення спеціальних тренувань з формуваннями проводити:

рекогносцирування місць розгортання та зосередження територіальних (регіонального та місцевого рівня) формувань цивільного захисту, визначених для виконання завдань в особливий період, та об'єкти, на яких буде зосереджено основні зусилля таких сил;

навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, шляхом проходження функціонального навчання у навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту (перелік центрів, які проводять функціональне навчання з питань цивільного захисту, оприлюднений на офіційному сайті ДСНС): <https://dsns.gov.ua/uk/struktura/navchalni-zakladi-ta-naukovo-doslidni-ustanovi>);

2) організовувати та забезпечувати умови для проходження:

одноденних навчальних зборів з керівниками підрозділів (фахівцями) з питань цивільного захисту органів місцевого самоврядування на базі територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (навчально-консультаційних пунктів) з питань реалізації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій в умовах правового режиму воєнного стану, ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації та відбудовного періоду після закінчення воєнних дій відповідно до плану основних заходів України на 2024 рік;

курсів підвищення кваліфікації за спеціальністю «Цивільна безпека» для фахівців з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування на базі навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності або інших закладів освіти, що мають ліцензію для провадження діяльності з надання такої освітньої послуги;

навчання працівників за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 (далі - Порядок навчання населення);

спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту та об'єктових тренувань з питань цивільного захисту у закладах вищої освіти, згідно з вимогами Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженого наказом

Міністерства внутрішніх справ України від 28 листопада 2019 року № 991, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 січня 2020 року за № 46/34329 (далі - Порядок проведення СОН (СОТ));

3) складати, на підставі узгоджених графіків проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань на суб'єктах господарювання та затверджувати плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на рік, згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ) та забезпечувати їх виконання;

4) організовувати контроль за здійсненням практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ);

5) передбачати у період проведення в адміністративно-територіальних одиницях командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту проведення суб'єктами господарювання не менше ніж 30-ть відсотків запланованої у поточному році кількості спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

6) складати та подавати в установленний термін заявки на функціональне навчання за державним замовленням на плановий рік на підставі потреби у навчанні, використовуючи результати обліку осіб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, які зобов'язані проходити функціональне навчання, та періодичності проходження функціонального навчання окремих категорій осіб, зазначеної у додатку 1 до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819, зі змінами, (далі - Порядок функціонального навчання) (у тому числі для територіальних органів центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади);

7) забезпечувати:

інформування населення про надзвичайні ситуації, у зоні яких або у зоні можливого ураження від яких може опинитися місце проживання громадян, а також про способи захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних такими ситуаціями;

доведення до населення, враховуючи ускладнення воєнно-політичної обстановки в державі, порядку дій у випадку попереджувального сигналу “Увага всім” (зокрема “Повітряна тривога”), поводження з вибухонебезпечними предметами, застосування противником засобів ураження (у тому числі радіаційна, хімічна та бактеріологічна), проведення евакуаційних заходів, оприлюднення інформації про місця розташування та стан готовності захисних споруд цивільного захисту та інших споруд, призначених для укриття всіх верст населення тощо;

підготовку та видання навчальних, навчально-наочних посібників, розповсюдження інформаційних матеріалів, буклетів, пам'яток, листівок, інших

друкованих відео- та аудіоматеріалів. Кожна людина має чітко усвідомлювати свої дії у надзвичайних ситуаціях та ту допомогу, на яку вона може розраховувати за таких умов;

діяльність консультаційних пунктів при органах місцевого самоврядування, особливо в частині створення умов для оволодіння громадянами навичками користування найбільш поширеними засобами захисту і надання допомоги постраждалому у невідкладному стані;

запровадження постійних рубрик у засобах масової інформації, зокрема друкованих, а також за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, аудіовізуальних та інтерактивних засобів та соціальної реклами;

подання звітності з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях відповідно до Примірного табеля термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту, затвердженого наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 11 жовтня 2014 року № 578 (далі - Табель термінових донесень);

8) організовувати виконання заходів щодо подальшого створення і функціонування класів безпеки у закладах освіти;

9) планувати проведення з керівним складом ланок та субланок територіальної підсистеми, керівництвом підпорядкованих підприємств, установ та організацій підбиття підсумків з виконання основних заходів з навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях за окремий плановий період і визначення завдань на наступний плановий період.

## 2. Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації:

1) сприяти здобуттю вихованцями і учнями закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти знань і вмінь з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користуванню засобами захисту від її наслідків, вивченню правил пожежної безпеки та основ цивільного захисту, формуванню у дітей дошкільного віку достатнього та необхідного рівня знань і умінь для безпечного перебування в навколишньому середовищі, елементарних норм поведінки у надзвичайних ситуаціях і запобігання пожежам, що виникають через необережне поводження з вогнем;

2) надавати рекомендації закладам післядипломної педагогічної освіти щодо підготовки вчителів до реалізації заходів Дня цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти та збільшення обсягу викладання курсів для вчителів предметів «Основи здоров'я» і «Захист України» в частині компетентності з основ цивільного захисту та безпеки у надзвичайних ситуаціях;

3) забезпечувати організаційно-методичне керівництво з проведення у закладах освіти всіх рівнів об'єктових тренувань, Днів цивільного захисту, Тижнів безпеки дитини та своєчасне надання графіків проведення цих заходів;

4) координувати науково-методичну діяльність, узагальнювати і поширювати ефективні форми і методи організації навчально-виховного процесу з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту через визначені

Міністерством освіти і науки – базові, за галуззю знань, кафедри з безпеки життєдіяльності у закладах вищої освіти; територіальними органами управління освіти - територіальні базові (опорні) заклади загальної середньої та дошкільної освіти;

5) організовувати контроль за якістю підготовки у закладах освіти дітей дошкільного віку, вихованців, учнів та студентів з питань навчання діям у надзвичайних ситуаціях;

6) здійснювати підготовку студентів закладів вищої освіти до дій у надзвичайних ситуаціях за нормативними навчальними дисциплінами, які відповідно передбачають:

формування у студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, знань, умінь та навичок щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил;

формування у студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, умінь з превентивного і аварійного планування та управління заходами цивільного захисту;

проведення у закладах вищої освіти об'єктових тренувань з питань цивільного захисту, з метою відпрацювання дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, з учасниками освітнього процесу, з урахуванням особливостей воєнного часу та деокупації території області;

7) здійснювати підготовку учнів закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти до дій у надзвичайних ситуаціях, що передбачає здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту від її наслідків, вивчення правил пожежної безпеки та основ цивільного захисту;

8) проводити практичне закріплення теоретичного матеріалу шляхом щорічного проведення Дня цивільного захисту;

9) спрямовувати освітній процес з дітьми дошкільного віку згідно з вимогами базового компонента дошкільної освіти з метою формування достатнього та необхідного рівня знань і умінь дитини для безпечного перебування в навколишньому середовищі, елементарних норм поведінки у надзвичайних ситуаціях і запобігання пожежам від дитячих пустощів з вогнем;

10) проводити практичне закріплення теоретичного матеріалу шляхом проведення Тижня безпеки дитини;

11) забезпечувати, з урахуванням особливостей воєнного часу та деокупації території області, проведення об'єктових тренувань з питань цивільного захисту, Тижнів безпеки дитини, Днів цивільного захисту тривалістю до 8-ми годин, у ході яких відпрацьовувати питання щодо дій у разі виникнення пожежі у закладах освіти з практичним відпрацюванням заходів з евакуації;

12) активізовувати роботу з засобами масової інформації з основних напрямків безпеки життєдіяльності;

13) продовжувати виконання плану заходів щодо створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти у взаємодії з Головним

управлінням ДСНС України у Запорізькій області та Навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області.

14) продовжувати проведення заходів, спрямованих на популяризацію здорового і безпечного способу життя і підвищення рівня практичної підготовки дітей та підлітків до дій у надзвичайних ситуаціях;

15) приймати безпосередню участь у щорічних заходах здійснення контролю та моніторингу якості підготовки з питань навчання діям у надзвичайних ситуаціях у закладах освіти згідно з вимогами Порядку навчання населення та Плану основних заходів цивільного захисту на 2024 рік.

3. Керівникам підприємств, установ та організацій з метою здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, зокрема правилам техногенної та пожежної безпеки, рекомендується:

1) здійснювати відповідно до вимог статті 20 Кодексу цивільного захисту України навчання:

вносити працівників з числа осіб керівного складу та фахівців, визначених додатком 1 до Порядку функціонального навчання на територіальних курсах Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області та після його проходження відповідні відомості про навчання з питань цивільного захисту додавати до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

утворювати навчальні групи та здійснювати навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях шляхом курсового та індивідуального навчання за Програмою загальної підготовки працівників підприємств, установ, організацій до дій у надзвичайних ситуаціях, затвердженою наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 06.06.2014 № 310 «Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях»;

затверджувати програми спеціальної підготовки працівників, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту, та забезпечувати проведення з ними занять безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях або на договірній основі на територіальних курсах Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області. Особливу увагу зосереджувати на порядку приведення у готовність спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту до дій у складі угруповання сил цивільного захисту, визначених для виконання завдань в особливий період;

проводити з призначеними відповідальними особами з обслуговування фонду захисних споруд тренування щодо порядку дій із підготовкою таких споруд до укриття населення (укомплектування запасами матеріалів, обладнання, інструменту та засобами, необхідними для приведення у готовність захисних споруд), у тому числі осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

організовувати, відповідно до Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05 грудня 2019 року № 1021, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 108/34391, проведення під час прийняття на роботу і за місцем праці інструктажів працівників з питань пожежної безпеки, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях, розроблених на підставі програм підготовки працівників та чинних на підприємстві, в установі та організації правил, інструкцій, планів реагування на надзвичайні ситуації, інших нормативно-правових актів з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки;

визначати порядок проведення з працівниками занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення з урахуванням вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697;

забезпечувати проходження особами, які залучаються до проведення безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях інструктажів і навчання з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, спеціальної підготовки на територіальних курсах Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області на територіальних курсах Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області;

2) організовувати та здійснювати відповідно до вимог статті 20 Кодексу цивільного захисту України проведення об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, а саме:

складати та за узгодженням з відповідним структурним підрозділом територіального органу ДСНС і місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування затверджувати графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації на рік;

розробляти та затверджувати згідно з Порядком проведення СОН (СОТ) плани проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту, спеціальних об'єктових тренувань спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту, об'єктових тренувань з питань цивільного захисту у закладах освіти;

забезпечувати проведення територіальними курсами Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області інструкторсько-методичних занять з керівництвом, спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання, віднесених до однієї з категорій цивільного захисту або тих, хто продовжує виробничу діяльність в особливий період чи має в користуванні хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки;



проводити засідання об'єктових комісій із залученням представників територіальних підрозділів Головного управління ДСНС України у Запорізькій області з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту;

відпрацьовувати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби оповіщення, колективного та індивідуального захисту, в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та воєнного стану, підтримання стійкості функціонування до, під час і після настання надзвичайної ситуації. За отриманими результатами вносити необхідні уточнення та зміни до планів реагування на надзвичайні ситуації та цивільного захисту на особливий період;

здійснювати практичну підготовку персоналу та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

подавати до місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) та територіальних підрозділів Головного управління ДСНС України у Запорізькій області звіт за результатами проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань;

3) забезпечувати:

проходження посадовими особами навчання з питань пожежної безпеки за програмами навчання з питань пожежної безпеки з урахуванням вимог Порядку навчання населення (Перелік підприємств, установ та організацій області, які проводять навчання з питань пожежної безпеки, оприлюднений на офіційному сайті Головного управління ДСНС України у Запорізькій області);

ведення документації з питань організації навчання працюючого населення (переліки навчальних груп, осіб керівного складу і фахівців, які підлягають у поточному році навчанню у сфері цивільного захисту та посадових осіб, які проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки, робочі навчальні плани і програми, розклади занять, графіки консультацій, журнали навчання, плани підготовки і проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань тощо);

4) вживати заходи щодо удосконалення матеріально-технічної бази з підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях шляхом виділення ділянок, споруд, приміщень для обладнання в них навчальних ділянок, пунктів, класів тощо;

5) здійснювати обладнання (оновлення) в кожному окремо розташованому структурному підрозділі підприємства, установи та організації інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту та забезпечення його наповнення навчальними і наочними посібниками, передбаченими загальною програмою підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, інформаційними стендами з доведення основних заходів, що виконуються підприємством, установою, організацією відповідно до об'єктового плану реагування на надзвичайні ситуації;

6) керівникам закладів вищої освіти забезпечувати відповідно до вимог статті 41 Кодексу цивільного захисту України організацію та впровадження навчальних планів і програм обов'язкових навчальних дисциплін з питань

цивільного захисту та правил пожежної безпеки, спрямованих, згідно з Порядком навчання населення, на формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти компетентностей щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил та другого (магістерського) рівня вищої освіти поглиблених знань, умінь і навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією) з планування та управління заходами цивільного захисту.

З метою відпрацювання дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій з учасниками освітнього процесу проводити об'єктові тренування з питань цивільного захисту.

### **III. Рекомендації Головному управлінню ДСНС України у Запорізькій області, Навчально-методичному центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області**

1. Керівнику Головного управління ДСНС України у Запорізькій області з метою ефективної організації навчання населення щодо дій у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) здійснювати заходи з підготовки та проведення командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту територіальної підсистеми, передбачених планами основних заходів цивільного захисту України та області;

2) організовувати та здійснювати заходи, спрямовані на забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту, передбачених планами основних заходів цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок:

забезпечувати розробку документів з підготовки, проведення та обліку командно-штабних навчань з органами управління і силами цивільного захисту ланок територіальної підсистеми, підготовку до навчання працівників, призначених до складу штабу керівництва, посередницького апарату та спеціальних груп, персоналу адміністрацій суб'єктів господарювання, в управлінні яких перебувають об'єкти підвищеної небезпеки, соціально важливі об'єкти та об'єкти з масовим перебуванням людей;

забезпечувати розробку документів з підготовки, проведення та обліку спільних штабних тренувань з органами управління цивільного захисту територіальної підсистеми, у тому числі з відпрацювання алгоритму дій у разі виникнення масової внутрішньої міграції населення у зв'язку з посиленням збройного конфлікту та можливого збільшення числа внутрішньо переміщених осіб;

здійснювати методичне керівництво та облік проведення штабних тренувань з органами управління цивільного захисту ланок і субланок територіальної підсистеми;

забезпечувати методичне керівництво та ведення обліку проведених спеціальних навчань (тренувань) регіональних спеціалізованих служб цивільного захисту, а також територіальних формувань цивільного захисту на

регіональному та місцевому рівнях;

3) розробляти та, в установленому порядку, затверджувати плани проведення у 2024 році роках показових спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту для фахівців з питань цивільного захисту районних держадміністрацій і виконавчих органів територіальних громад на базі одного з підприємств, що входить до складу однієї з ланок чи субланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

З метою залучення до проведення показового спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту представників апарату ДСНС, строки проведення такого навчання завчасно подавати до Департаменту організації заходів цивільного захисту ДСНС;

4) здійснювати методичне керівництво практичною підготовкою працівників під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту та облік, а саме:

погоджувати графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях у 2024 році відповідно до вимог Порядку навчання населення;

забезпечувати згідно з Порядком проведення СОН (СОТ) участь представників пожежно-рятувального підрозділу Головного управління ДСНС України у Запорізькій області у роботі комісій підприємств, установ, організацій з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціальних об'єктових навчань;

здійснювати збір від керівників підприємств, установ та організацій відповідної адміністративно-територіальної одиниці звітів про організацію підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, їх узагальнення та зберігання, підготувати пропозиції щодо удосконалення цих заходів у наступному році;

здійснювати облік проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

5) організовувати державний нагляд (контроль) за:

дотриманням періодичності проходження навчання керівним складом та фахівцями, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту;

проходженням особами, які залучаються до проведення навчання та інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, спеціальної підготовки на територіальних курсах Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області;

6) організовувати роботу з вивчення стану організації та здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях шляхом:

оцінки знань з питань цивільного захисту та пожежної безпеки посадових осіб місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої

влади під час проведення командно-штабних навчань (тренувань) з органами управління і силами цивільного захисту;

оцінки готовності (допуску) персоналу підприємств, установ та організацій до проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту;

вибіркового оцінювання знань (тестування) з питань цивільного захисту працівників суб'єктів господарювання незалежно від форми власності в обсязі програм підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях під час проведення заходів з державного нагляду (контролю);

участі в тренуваннях з учасниками освітнього процесу у закладах дошкільної, загальної середньої та професійно-технічної освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці під час проведення Тижнів безпеки дитини та Днів цивільного захисту згідно зі зведеними планами-графіками проведення цих заходів, що розробляються відповідними територіальними органами управління освітою;

організації контролю за обладнанням на підприємствах, в установах та організаціях інформаційно-довідкових куточків і перевірки відповідності їх тематичного наповнення планувальним документам з цивільного захисту;

7) організовувати взаємодію з Навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області згідно з пунктом 6 Типового положення про територіальні курси цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2018 року № 835, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 листопада 2018 року за № 1256/32708;

8) спільно з Департаментом освіти і науки облдержадміністрації, Навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області брати участь у наданні методичної допомоги в організації навчального процесу, викладанні спеціальних дисциплін і підготовки студентів за спеціальністю (освітньою програмою) «Цивільна безпека» у закладах вищої освіти відповідно до Плану основних заходів цивільного захисту на 2024 рік;

9) забезпечувати контроль виконання планів і програм Навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області, а також підприємствами, установами, організаціями, які в установленому порядку проводять навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки;

10) забезпечувати розміщення на об'єктах з масовим перебуванням людей (автовокзалах, залізничних вокзалах, метрополітенах, закладах освіти, культури, медичних установах) плакатів, листівок, тестів застережень щодо необхідності дотримання населенням правил пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності у житловому секторі;

11) брати активну участь у підбитті підсумків роботи керівного складу територіальної підсистеми та її ланок з виконання основних заходів з навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях за окремий плановий період і визначення пріоритетних завдань на наступний плановий період;

12) звітувати про виконану роботу з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Табеля термінових донесень.

2. Керівнику Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області з метою організації та навчально-методичного забезпечення навчання керівного складу органів управління цивільного захисту та населення діям у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) на підставі затверджених програм функціонального навчання, визначеного Розподілу категорій осіб керівного складу і фахівців для проходження ними функціонального навчання у навчально-методичних центрах на 2024 рік організовувати навчання за робочими навчальними програмами, передбачивши наступну їх тривалість:

для слухачів з числа керівників центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади і їх заступників, керівників структурних підрозділів центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади – до 72 годин;

для слухачів з числа керівників територіальних органів центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх заступників, керівників структурних підрозділів територіальних органів центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування - від 40 до 45 годин;

для слухачів з числа посадових осіб, на яких покладено обов'язки з питань цивільного захисту (за відсутності окремої штатної одиниці) - від 32 до 36 годин;

для слухачів з числа керівників суб'єктів господарювання та їх заступників, залежно від чисельності працюючих та категорії за заходами цивільного захисту такого суб'єкта - від 24 до 27 годин;

з іншими категоріями осіб керівного складу та фахівцями - до 18 годин.

У межах наведеного часу організовувати освітній процес згідно з Положенням про організацію навчального процесу з функціонального навчання, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 жовтня 2014 року № 1112, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 листопада 2014 року за № 1398/26175, зі змінами, застосовуючи основну форму навчання з відривом від виробництва та виїзну за контрактами, а також залежно від епідеміологічної та військової ситуації за змішаною формою навчання, поєднуючи традиційне навчання (навчальні заняття, індивідуальні завдання, самостійна робота), онлайн-навчання та самостійне навчання з послідовним коригуванням режиму роботи, чисельності слухачів у навчальних групах та тривалості проведення занять;

2) комплектування навчальних груп (за державним замовленням - від 15 до 20 слухачів, за контрактом - від 10 до 15 слухачів) здійснювати відповідно до плану комплектування із урахуванням таких обсягів навчального навантаження з функціонального навчання для відповідних категорій працівників Центру:

начальник Центру та його заступник з навчально-виробничої роботи - до 180 навчальних годин на рік;

завідувач територіальних курсів та його заступник (за наявності), завідувач навчально-консультаційного пункту, майстер виробничого навчання - до 240 навчальних годин на рік;

викладач-методист - від 360 до 540 навчальних годин на рік;

викладач - не менше ніж 600 навчальних годин на рік (на одну ставку викладача), але не більше ніж 750 навчальних годин на рік (з урахуванням фактичного часу на проведення групових занять з посадовими особами, які беруть участь у командно-штабних навчаннях з органами управління цивільного захисту);

3) погоджувати з суб'єктами господарювання графіки використання закріпленої за територіальними курсами Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області навчально-виробничої бази цих суб'єктів господарювання для проведення практичних занять зі слухачами;

4) здійснювати аналіз стану виконання державного замовлення з навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту у попередньому році, та подавати, у встановлені терміни, пропозиції щодо обсягів державного замовлення на наступний рік;

5) здійснювати планування та проведення в адміністративно-територіальних одиницях, де передбачено проведення командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту та їх ланками, групові заняття з посадовими особами місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Головного управління ДСНС України у Запорізькій області до початку проведення таких командно-штабних навчань;

6) спільно з Головним управлінням ДСНС України у Запорізькій області розробляти та подавати на затвердження, в установленому порядку, плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, установах, організаціях відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

7) здійснювати підготовку згідно з затвердженими планами-графіками практичної підготовки та проведення у підготовчий період навчань, тренувань на підприємствах, в установах та організаціях інструкторсько-методичних занять, інструктажів та консультацій.

Перелік навчально-виробничих завдань у планах проведення інструкторсько-методичних занять та строки їх проведення, а також інструктажів і консультацій узгоджувати із замовниками, враховуючи такі показники тривалості робочого часу, які витрачаються працівниками Центру на виконання індивідуального навантаження з проведення таких занять, інструктажів та консультацій:

32 години - на проведення занять, інструктажів з підготовки одного спеціального об'єктового навчання суб'єкту господарювання, який віднесено до категорії цивільного захисту або за умови продовження ним виробничої діяльності в особливий період чи експлуатації хоча б одного об'єкта підвищеної небезпеки;

8 годин - для інших суб'єктів господарювання для надання планових консультацій, роз'яснень або іншої послуги відповідно до запиту підприємства, установи, організації;

24 години - на підготовку одного спеціального навчання (тренування) територіальної спеціалізованої служби цивільного захисту регіонального (область, м. Київ) рівня підпорядкування;

16 годин - на підготовку одного спеціального навчання (тренування) територіального формування цивільного захисту обласного, міського (міст обласного значення) підпорядкування або об'єктового тренування закладу вищої освіти;

8 годин - на показовий День цивільного захисту або показовий Тиждень безпеки дитини на базі одного з закладів загальної середньої або дошкільної освіти міста обласного (районного) значення.

Час, витрачений працівниками Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області на безпосередню участь у проведенні на підприємствах, в установах та організаціях навчань, тренувань за планами-графіками практичної підготовки включати до індивідуального навантаження працівників Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області згідно з визначеної додатком до Порядку підготовки до дій за призначенням тривалості проведення таких заходів;

8) забезпечувати:

проведення на базі територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (навчально-консультаційних пунктів) одноденних навчальних зборів з фахівцями з питань цивільного захисту органів місцевого самоврядування щодо реалізації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій під час військового стану в Україні відповідно до плану основних заходів цивільного захисту на 2024 рік. Для забезпечення участі працівників ДСНС у зборах, плани та строки їх проведення завчасно подавати до Департаменту організації заходів цивільного захисту ДСНС;

надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за спеціальністю «Цивільна безпека» для фахівців з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

надання, в установленому порядку, послуг з навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки;

проходження спеціальної підготовки особами, які залучаються підприємствами, установами та організаціями до проведення навчання та перевірки знань посадових осіб з питань пожежної безпеки, спеціального навчання (пожежно-технічного мінімуму) та перевірки знань працівників,

зайнятих на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, призначеними керівниками навчальних груп з проведення занять за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, а також проводять інструктажі з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;

проходження (за наявності плану проведення навчальних зборів у ДСНС) особами, які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту, курсу базової підготовки за посадами та обраними спеціальностями у складі органів управління;

безпосередню участь у щорічних заходах здійснення контролю та моніторингу якості підготовки з питань навчання діям у надзвичайних ситуаціях у закладах освіти та навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту відповідно до планів основних заходів цивільного захисту на 2024 рік;

методичне супроводження видання місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування навчальних, навчально-наочних посібників, брошур, розповсюдження ними інформаційних матеріалів, буклетів з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях тощо;

9) надавати консультаційну, аналітичну, методичну та іншу кваліфіковану підтримку підприємствам, установам, організаціям з питань планування діяльності з цивільного захисту, зокрема щодо уточнення планів цивільного захисту на особливий період, коригування заходів щодо приведення у вищий ступінь готовності до дій за призначенням створених суб'єктами господарювання органів управління та сил цивільного захисту, а також щодо організації та здійснення навчання населення діям у надзвичайних, аварійних ситуаціях та в умовах терористичного акту;

10) надавати практичну допомогу підприємствам, установам, організаціям у забезпеченні навчальними посібниками керівників навчальних груп з проведення занять за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

11) здійснювати взаємодію з Головним управлінням ДСНС України у Запорізькій області за напрямками, передбаченими пунктом 6 Типового положення про територіальні курси цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2018 року № 835, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 листопада 2018 року за № 1256/32708;

12) надавати практичну допомогу особам, відповідальним за роботу консультаційних пунктів з питань цивільного захисту, створених при органах місцевого самоврядування, у відпрацюванні ними організаційної, плануючої, облікової, звітної документації, відбору плакатів, літератури, складанні пам'яток, листівок та іншої інформації для населення, забезпеченні посібниками для самостійного вивчення громадянами способів захисту і самопомочі у надзвичайних ситуаціях за Програмою навчання непрацюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях, виконанні робіт з розроблення оригінал-макетів



стендів інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту;

13) надавати методичну допомогу територіальним органам управління освітою та базовим закладам освіти з організації і проведення Днів цивільного захисту та Тижнів безпеки дитини;

14) надавати методичну допомогу і налагоджувати взаємодію з органами управління освітою стосовно виконання заходів щодо створення класів безпеки у закладах освіти та забезпечення їх подальшого функціонування;

15) підвищувати ефективність методичних заходів з удосконалення педагогічної майстерності кадрів, зокрема шляхом участі працівників територіальних курсів та навчально-консультаційних пунктів у проведенні показових спеціальних навчань з питань цивільного захисту згідно з планами основних заходів цивільного захисту територіальних підсистем, їх ланок та субланок на 2024 рік;

16) передбачати під час проведення Днів професійної майстерності ознайомлення майстрів виробничого навчання, завідуючих територіальними курсами та навчально-консультаційними пунктами з позитивним досвідом роботи з підготовки та проведення на суб'єктах господарювання спеціальних об'єктових навчань та тренувань. Для забезпечення участі працівників ДСНС у Днях професійної майстерності, плани та строки проведення цих заходів завчасно подавати до Департаменту організації заходів цивільного захисту ДСНС;

17) відповідно до Програми інструктажу членів добровільних формувань цивільного захисту, які утворюються на тимчасовій основі місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, продовжувати проведення інструктивних занять з громадянами, які включені до складу таких формувань;

18) звітувати про виконану роботу з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Табеля термінових донесень та встановлених форм звітності про діяльність навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту;

19) проводити атестацію педагогічних працівників Центру відповідно до вимог наказу Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 11 жовтня 2023 року № 815 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань організації і проведення атестації керівних кадрів, інших педагогічних працівників» та інших діючих нормативно-правових актів.

---

Виконувач обов'язків директора  
Департаменту з питань цивільного захисту  
населення облдержадміністрації

Олексій КАРАУЛОВ